

Hereditet

Anna-Sofia Maurin

Nedan följer en liten meditation över ett än så länge i litteraturen lite diskuterat fenomen: vad jag här kommer att kalla *hereditet* (på engelska: *inheritance*). Målet är modest. Att ringa in vilket – eller, som det ska visa sig, vilka – fenomen som rimligtvis kan avses med denna term, samt att identifiera åtminstone ett par intressanta (eventuellt problematiska) egenskaper som hereditet – i sina olika inkarnationer – kan sägas äga. Att fullt ut förstå hereditet liksom den roll (om någon) herediteten spelar i vad jag tentativt kommer att kalla hereditets-argument, liksom att besvara eventuella frågor/lösa eventuella problem som en undersökning av detta slag kan (med all sannolikhet kommer att!) ge upphov till är *inte* målet med denna text. Att studera hereditet är något jag tillsammans med Naomi Thompson (Bristol University) kommer att ägna åtminstone en del av vår tid åt under de närmaste åren.¹ Kanske kommer vår undersökning att resultera i en efterföljare till den här texten. Förhoppningsvis kommer den texten i sådana fall att erbjuda en djupare förståelse liksom flera svar och lösningar.

Den som lever får se.

Filosof, men inte bara filosof, resonerar emellanåt som följer: Varför är bordet blått? (Bland annat) därför att dess bordsskiva och ben är blåa. Varför existerar bordet? (Bland annat) därför att dess bordsskiva och ben existerar. Som är väl känt tenderar filosofer sällan bry sig särskilt mycket om enskilda bord, vare sig med avseende på deras natur eller på deras vara. Ovanstående bordsrelaterade resonemang ska därför här snarare ses som uttryck för ett mer generellt sätt att resonera:

Natur: Varför har helheten de egenskaper den har? (Bland annat) därför att delarna har de egenskaperna.

Existens: Varför existerar helheten? (Bland annat) därför att delarna existerar.

1. Närmare bestämt inom ramen för det VR-finansierade projektet *Hereditet* (dnr 2023-01289).

Varianter på detta sätt att resonera förekommer även då ämnet är ett annat än det rörande förhållandet mellan en helhet och dess delar. Så har till exempel vissa epistemologer besvarat frågan *Varför är min trosföreställning att p rättfärdigad?* med *Därför att min trosföreställning att q är rättfärdigad*. Vissa metafysiker har besvarat frågan *Varför tycks oss verkligheten vara på ett visst sätt?* med *(Bland annat) därför att verkligheten är på det sättet*. Och vissa grundandeteoretiker har besvarat frågan *Varför har grundanderelationen de egenskaper den har?* med *(Bland annat) därför att förklaringsrelationen har de egenskaperna*. Och så vidare.

Även om de såklart sinsemellan är mycket olika varandra, tycks ovanstående exempel illustrera en gemensam idé:² den att något kan i någon mening "ärva" sina egenskaper från något annat och att detta faktum kan ligga till grund för vilka slutsatser vi kan eller bör dra.³ Låt oss kalla resonemang av denna typ för *hereditetsargument*. Och låt oss också för enkelhetens skull koncentrera oss i vad följer på den sorts hereditetsargument där det som "ärvs" är någon egenskap F, snarare än existens (vilket ju enligt ganska många *inte* bör räknas som en egenskap).

Som ett första steg, baserat på ovanstående exempel, kan vi då konstatera att hereditetsargument har något liknande följande form (där F_a läses ut som a är F och F_b som b är F):

F_a

Så: F_b

Är varje instans av ovanstående schema ett hereditetsargument? Med all sannolikhet inte.⁴ Anta därför (ej orimligtvis) att i ett hereditetsargument – men inte i andra sorters argument med samma eller liknande form – "ärver" det vi refererar till i slutsatsen sin F-het från det vi refererar till i premissen. I ett hereditetsargument spelar alltså – ej överraskande – *herediteten* en viktig roll: ett argument måste därför, för att räknas som ett hereditetsargument, innehålla något liknande följande

2. Huruvida alla ovanstående exempel verkligen *är* exempel på argument av sorten hereditetsargument kan såklart diskuteras. För det (illustrativa) syfte jag använder dem här räcker det dock om de *skulle kunna* vara det (något man i och för sig också kan ifrågasätta).

3. Måste det som därmed ärvs vara *samma* egenskap som den som karakteriserar vad det ärvs ifrån? Det tycks mig som ett rimligt antagande. Kanske kommer jag så småningom också kunna i positiv mening *försvara* detta antagande. Det får i sådana fall ske i en framtida text. Tack till tidskriftens redaktörer för att de pressat mig på denna punkt (det har gett mig ytterligare lite att fundera över framöver).

4. Ett (mot)exempel (tack till tidskriftens redaktörer för förslaget): Givet att a och b är enäggstvillingar ger det att a har gen G oss goda skäl att dra slutsatsen att b har gen G, men b "ärver" knappast gen G från a i relevant mening.

”dolda” premiss:

HEREDITET: b ”ärver” sin F-het från a

Vad innebär det att säga att b ”ärver” sin F-het från a ? Här är det viktigt att påpeka att hereditet kan förstås på åtminstone två olika sätt (vilket, i sin tur, öppnar upp för möjligheten att det är en premiss som kan *missförstås*). För det första kan vi förstå hereditet som en sorts ”härledningsbiljett”. I denna mening är den en premiss så att säga på epistemisk nivå. Det den påstår är någonting sådant här:

EPITEMISK HEREDITET: att a är F ger oss goda skäl att tro att b är F (alternativt: Fb ”ärver” sin sannolikhet/trolighet från Fa).

Sålunda förstådd kan inte HEREDITET vara vad som gör hereditetsargument speciella: *varje* argument innehåller trots allt hereditet i denna mening (åtminstone om det är ”giltigt” i den mening argumentstypen kräver). Notera dock att oavsett argumentstyp kan vi fråga oss *varför* slutsatsen i epistemisk mening ”ärver” sin sannolikhet/trolighet från premissen. Svaret på den frågan kommer att se annorlunda ut beroende på vilken typ av argument som är på fråga. Varför ”ärver” slutsatsen sin sannolikhet från premissen i ett hereditetsargument? Ett svar som jag vill utforska här är att den gör detta därför att b *metafysiskt* ärver sin F-het från a .⁵ I fallet hereditetsargument är det med andra ord så att EPITEMISK HEREDITET grundar sig i vad vi kan kalla METAFYSISK HEREDITET:

METAFYSISK HEREDITET: b är F på grund av att a är F

Om METAFYSISK HEREDITET kan vi nu ställa en rad frågor. En fråga handlar om ”riktning”. Anta att Fb EPITEMISKT ärver sin sannolikhet/trolighet från Fa . Anta också, enligt vad jag precis föreslagit, att detta är på grund av att a och b står i någon form av METAFYSISK hereditetsrela-

5. Om allt som krävs för att slutsatsen i ett hereditetsargument ska ärva sin trolighet från premissen är METAFYSISK HEREDITET är en öppen fråga. Man skulle kunna tänka sig att det för EPITEMISK HEREDITET även krävs att vissa (epistemiska) villkor uppfylls. Jag har ingen bestämd uppfattning om detta (jag lutar åt att så *inte* är fallet, främst därför att det som här är på fråga är en form av argument, inte en form av förklaring (där förklaringar ju – på grund av deras koppling till (ökad) förståelse – i en mer uppenbar mening behöver vara epistemiskt villkorade)). I det följande kommer jag hur som helst skriva som om det inte krävs någonting ytterligare. Den som inte håller med om detta – såsom möjligtvis den här tidskriftens redaktörer – kan läsa varje påstående av typen *om metafysisk hereditet så epistemisk hereditet som om metafysisk hereditet (+ epistemiska villkor uppfyllda) så epistemisk hereditet*.

tion till varandra. *Måste* den relevanta metafysiska hereditetsrelationen i sådana fall gå så att säga i samma riktning som den epistemiska? *Måste* den (också) gå från *a* till *b*? Min formulering av METAFYSISK HEREDITET ovan till trots: Nej, det måste den inte. I ett hereditetsargument kan *Fb* EPISTEMISKT ärva sin sannolikhet/trolighet från *Fa* *antingen* på grund av att *b* METAFYSISKT ärver sin F-het från *a*, *eller* på grund av att *a* METAFYSISKT ärver sin F-het från *b*. Ta som exempel Jago. Jago är intelligent, låt oss säga, och denna intelligens är något han ärvt från sina föräldrar. Givet denna omständighet gäller att om du tror att Jagos föräldrar är intelligenta, så har du goda skäl att tro att Jago är intelligent. Men det är också så att, om du tror att Jago är intelligent, så har du goda skäl att tro att hans föräldrar är intelligenta. En bättre formulering av den metafysiska hereditetspremissen är därför denna:

METAFYSISK HEREDITET*: Antingen *b* är F *på grund av* att *a* är F eller *a* är F *på grund av* att *b* är F.

En konsekvens av det faktum att METAFYSISK HEREDITET grundar EPISTEMISK HEREDITET så att säga i båda riktningarna är att man *inte*, på basis av omständigheten att *Fb* epistemiskt "ärver" sin sannolikhet/trolighet från *Fa*, direkt kan sluta sig till att detta beror på att *b* *metafysiskt* "ärver" F från *a*. På vilka grunder kan vi då sluta oss till i vilken riktning den metafysiska herediteten går? Svaret på den frågan kommer att variera med ämnet för vårt resonemang.

Ett exempel: Många menar att hur verkligheten tycks oss (dess sken) ger oss goda skäl att dra åtminstone vissa slutsatser om hur verkligheten *är*. Givet att EPISTEMISK HEREDITET kräver en bakomliggande METAFYSISK HEREDITET måste den senare antingen vara sådan att verkligheten har den natur den har *på grund av* att skenet har den naturen, eller så måste skenet ha den natur det har *på grund av* att verkligheten har den naturen. Vilket är det? Svaret på den frågan kommer att ha att göra med mer allmänna idéer vi har om hur och varför verkligheten är strukturerad som den är. Om du omfattar någon form av realism, och menar att verklighetens natur i stora delar är oberoende av hur vi uppfattar den kan det inte vara så att den underliggande metafysiska relationen går *från* skenet till verkligheten. Snarare måste det vara så att orsaken till att vi kan dra slutsatser om verklighetens natur från information om "skenets" natur är att skenet har den naturen *på grund av* att verkligheten har den. Om du omfattar någon form av anti-realism/projektivism, å andra sidan, är det rimliga att den underliggande metafysiska relationen går

i motsatt riktning: verkligheten har den natur den har *på grund av* att skenet har den naturen. Det här är bara ett sätt på vilket hereditetsargument visar sig vara argument vars sundhet och rimlighet kommer att vila på höggradigt substantiella metafysiska antaganden.

Ett annat sätt varpå detta framgår rör *naturen* snarare än riktningen hos den METAFYSISKA HEREDITETEN. Vad krävs egentligen för att det ska vara sant att *b* är F *på grund av* att *a* är F? Detta är en stor och svår fråga. Vi har redan konstaterat att metafysisk hereditet är en *metafysisk* (inte en epistemologisk) premiss. Vad detta innebär är att vårt svar på frågan ovan måste vara metafysiskt: det måste vara ett svar som hänvisar till någonting *i världen* – en mekanism, en relation, en princip – som *gör* så att givet att *a* är F så är *b* det också. Vilken mekanism, relation eller princip är det?

Här kommer jag inte att slutgiltigt besvara den frågan (jag kan dock säga redan nu att jag lutar åt att svaret kommer att vara pluralistiskt: mer än en sorts mekanism, relation eller princip kan grunda ett giltigt hereditetsargument). Klart är hur som helst att svaret på frågan är något om vilket de lärde tvistat. Ett illustrativt exempel på den här sortens oenighet finner vi i fallet rörande relationen mellan en helhet och dess delars egenskaper. Enligt Ted Sider (2007) är vi rättfärdigade att tro att helheten har de egenskaper den har utifrån information om delarnas egenskaper därför att helheten är *identisk med* delarna. Enligt Ross Cameron (2014), å andra sidan, krävs det inte att helheten är identisk med sina delar för att vi ska ha goda skäl att tro att den har de egenskaper den har. I stället, menar han, är det som ligger till grund för vårt rättfärdigande att delarna *metafysiskt grundar* helheten (där grundande till skillnad från identitet ska förstås som en asymmetrisk och irreflexiv relation, en relation som råder mellan *distinkta* relata). Andra möjliga kandidater för rollen som underliggande metafysisk mekanism (om än inte nödvändigtvis i fallet förhållandet helhet-delar) är *kausalitet*, *konstitution*, *komposition* och (lite mer radikalt) en bokstavlig *överföring av en del* (jämför ”arv” i meningen övertagande av död släktings tillgångar).

Skulle den relevanta metafysiska mekanismen kunna bestå i endast den omständighet att *a* (exakt) liknar *b* – kan det att *a* är F ge oss (epistemiskt) goda skäl att sluta oss till att *b* är F (enbart) *på grund av* att *a* och *b* liknar varandra? Detta tycks betydligt mer otroligt. Att *a* liknar *b* (båda är F, säg) är ju kompatibelt med att *a* är F och *b* är F helt oberoende av varandra (mina kinder är röda därför att jag är generad, min kökspall är (samma) röd därför att den målats med röd färg). I ett hereditetsargu-

ment gäller att endast om likheten mellan a och b i sin tur grundar sig i någon metafysisk mekanism, relation eller princip som råder mellan a och b kan denna likhet i sin tur grunda epistemisk hereditet. Likhet fungerar därmed på sin höjd som ett symptom på metafysisk hereditet och kan inte identifieras med densamma.

Vilka relationer, mekanismer eller principer kan då likhet vara ett symptom på? Vi har redan nämnt *identitet*, en relation som är så stark att den hotar att förvandla varje hereditetsargument den underbygger till någonting trivialt (även om det såklart kan vara långt ifrån trivialt att relevanta relata är identiska). Alternativet är någon relation som råder mellan *distinkta* relata: exempel på sådana relationer inkluderar som tidigare nämnts konstitution (med ett sätt att förstå vad konstitution är), komposition (med ett sätt att förstå vad komposition är) och grundande.

Att EPISTEMISK HEREDITET kräver METAFYSISK HEREDITET som i sin tur kräver att relata står i en metafysisk relation som är starkare/mer intim än (exakt) likhet innebär att hereditetsargument är metafysiskt kostsamma argument: Fb därför att Fa endast om Fb och Fa står i någon relation starkare än likhet. Denna omständighet innebär bland annat att ett test på kvaliteten hos ett hereditetsargument är vilken underliggande metafysik den kan, eller till och med tvingar oss, att acceptera.

Ett exempel är den sorts hereditetsargument som tar oss från naturen hos (metafysiska) förklaringar till naturen hos grundanderelationen. Enligt en hel del filosofer (Raven 2013 är ett särskilt tydligt exempel) ger faktumet att metafysiska förklaringar är F oss goda skäl att tro att grundanderelationen också är F . Till de som för fram detta argument kan vi nu ställa frågan: Vilken eller vilka metafysiska relation(er), mekanism(er) eller princip(er) kan, eller för den delen måste, råda mellan a och b sålunda att om Fa så har vi goda skäl att tro att Fb ? Hur denna fråga besvaras kommer att avgöra dels om argumentet alls är sunt (om det *inte* finns någon möjlig metafysisk relation vi kan peka på som relata rimligtvis kan sägas stå i, är argumentet osunt), dels om argumentet är rimligt.

Angående rimligheten: Den relation i vilken grundande och metafysiska förklaringar står är antingen identitet eller någonting annat. Om det är identitet så gäller att om grundande är en medvetandeoberoende relation måste detsamma gälla metafysiska förklaringar. För de av oss som menar att något är en förklaring delvis på grund av medvetandeberoende egenskaper såsom den att öka vår förståelse är detta orimligt. Men i så fall måste relationen i vilken (medvetandeoberoende) grundan-

de och metafysiska förklaringar står vara någonting svagare än identitet. Vad då? En utmaning för den som vill försvara ett hereditetsargument som tar oss från förklaringars natur till grundanderelationens natur är att just detta faktum – att den ena har en medvetandeberoende och den andra en medvetandeoberoende natur – tycks stå i vägen för möjligheten att finna fram till någon metafysisk relation dem emellan som är stark nog att ge oss den sorts skäl vi kan förvänta oss (i detta kan man hävda att situationen liknar den i fallet med mina röda kinder och min röda pall – kinderna och pallen liknar varandra, men de har de egenskaper de har av helt olika orsaker). (Se Thompson 2016 och Maurin 2019 för mer om just detta specifika problem.)

Jag påstår inte att problemet ovan (om vi ens ska betrakta det som ett problem) är olösligt (se t. ex. Skiles och Trogdon 2021 för ett försök till lösning). Jag påstår bara att hereditetsargument är långt ifrån oskyldiga varelser: att de snarare är höggradigt substantiella argument vars för-svar kräver att vi kavlar upp ärmarna och gör svår metafysik.

Litteratur

- Cameron, Ross P. 2014. "Parts Generate the Whole, but They Are Not Identical to It". I *Composition as Identity*, red. Aaron J. Cotnoir och Donald L. M. Baxter. Oxford: Oxford University Press.
- Maurin, Anna-Sofia. 2019. "Grounding and Metaphysical Explanation: It's Complicated". *Philosophical Studies* 176, nr 6, s. 1573–94.
- McDaniel, Kris. 2008. "Against Composition as Identity". *Analysis* 68, nr 2, s. 128–33.
- Raven, Michael J. 2013. "Is Ground a Strict Partial Order?". *American Philosophical Quarterly* 50, nr 2, s. 191–99.
- Sider, Theodore. 2007. "Parthood". *Philosophical Review* 116, s. 51–91.
- Skiles, Alexander och Kelly Trogdon. 2021. "Should Explanation Be a Guide to Ground?". *Philosophical Studies* 178, nr 12, s. 4083–98.
- Thompson, Naomi. 2016. "Grounding and Metaphysical Explanation". *Proceedings of the Aristotelian Society* 116, nr 3, s. 395–402.